

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 14 maj 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Straffrättsligt samarbete – Rätt till information vid straffrättsliga förfaranden – Direktiv 2012/13/EU – Artikel 6 – Rätt att bli informerad om anklagelsen – Lagföring för olovlig körning – Förbudet mot att föra motorfordon följer av ett tidigare strafföreläggande som den berörda personen inte har fått del av – Strafföreläggandet har delgetts den berörda personen endast genom ett delgivningsombud – Strafföreläggandet har vunnit laga kraft – Eventuell oaktsamhet från den berördes sida”

I mål C-615/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Amtsgericht Kehl (Distriktsdomstolen i Kehl, Tyskland) genom beslut av den 24 september 2018, som inkom till domstolen den 28 september 2018, i brottmålet mot

UY,

ytterligare deltagare i rättegången:

Staatsanwaltschaft Offenburg,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič och C. Lycourgos (referent),

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: enhetschefen D. Dittert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 16 oktober 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Tysklands regering, genom M. Hellmann, T. Henze och A. Berg, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom S. Grünheid, R. Troosters och B.- R. Killmann, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 16 januari 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: tyska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätt till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 2012, s. 1) samt artiklarna 21, 45, 49 och 56 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett brottmål i Tyskland mot UY för vårdslöshet i trafik och olovlig körning.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 14, 27 och 41 i direktiv 2012/13 anges följande:

”(14) Detta direktiv rör åtgärd B [(rätten till information om rättigheter och information om anklagelsen)] i färdplanen [för att stärka misstänkta eller tilltalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden]. Det fastställer gemensamma minimiregler när det gäller information om rättigheter och om anklagelsen till misstänkta eller tilltalade personer i straffrättsliga förfaranden, i syfte att öka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna. Detta direktiv bygger på de rättigheter som fastställs i [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna], särskilt artiklarna 6, 47 och 48 i denna, och bygger på artiklarna 5 och 6 i [Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950], såsom dessa tolkas av [Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna]. I detta direktiv används uttrycket ’anklagelse’ för att beskriva samma begrepp som uttrycket ’anklagelse’ som används i artikel 6.1 i [konventionen].

...

(27) Personer som misstänks för att ha begått ett brott ska erhålla all den information om anklagelsen som behövs för att de ska kunna förbereda sitt försvar och för att man ska kunna garantera ett rättvist förfarande.

...

(41) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i [stadgan om de grundläggande rättigheterna]. Direktivet syftar särskilt till att främja rätten till frihet, rätten till en rättvis rättegång och rätten till försvar. Det bör genomföras i enlighet därmed.”

- 4 I artikel 6 i direktiv 2012/13, med rubriken ”Rätten att bli informerad om anklagelsen”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta och tilltalade personer erhåller information om den brottsliga gärning som de är misstänkta eller anklagade för. Den informationen ska tillhandahållas utan dröjsmål och vara så utförlig som krävs för att säkerställa ett rättvist förfarande och ett effektivt utövande av rätten till försvar.

2. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade personer som anhållits eller häktats informeras om skälen till anhållandet eller häktningen, inbegripet vilken brottslig gärning som vederbörande misstänks eller anklagas för att ha begått.

3. Medlemsstaterna ska se till att utförlig information om anklagelsen, inbegripet brottets art och brottsrubriceringen liksom det sätt på vilket den tilltalade personen varit delaktig i brottet, tillhandahålls senast när de sakförhållanden som ligger till grund för anklagelsen lämnas in till en domstol.

4. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade personer utan dröjsmål informeras om alla ändringar i den information som tillhandahållits i enlighet med denna artikel, där så krävs för att man ska kunna säkerställa ett rättvist förfarande.”

Tysk rätt

- 5 44 § Strafgesetzbuch (strafflagen), i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad StGB), har rubriken ”Förarförbud”. I den bestämmelsen föreskrivs följande:

”1. Den som har dömts till fängelse eller böter för ett brott som har begåtts i samband med framförande av ett fordon eller i strid med sina skyldigheter som förare av ett motorfordon kan av domstolen förbjudas att framföra motorfordon av alla slag, eller särskilt slag, på allmän väg under en period om en till tre månader. Förarförbud ska normalt ådömas vid fällande dom enligt 315c § punkt 1 led 1 a, 315c § punkt 3 eller 316 § om körkortet inte har återkallats enligt 69 §.

2. Förarförbud träder i kraft när domen vinner laga kraft. Under förbudets giltighetstid ska nationella och internationella körkort förvaras hos tysk myndighet. Detsamma gäller när körkortet har utfärdats av en myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen eller i en annan stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, förutsatt att innehavaren är stadigvarande bosatt i Tyskland. Förarförbudet kommer att föras in som uppgift i andra utländska körkort.

3. Om ett körkort ska tas i förvar av en myndighet eller om förarförbudet ska föras in som uppgift i ett utländskt körkort, beräknas förbudstiden först från och med den dag då förbudet träder i kraft. Förbudstiden ska inte omfatta den tid som den tilltalade har varit frihetsberövad i enlighet med myndighetsbeslut.”

- 6 Av 44 § Strafprozessordnung (straffprocesslagen) (nedan kallad StPO) framgår följande:

”Om någon utan egen förskyllan var förhindrad att iaktta en överklagandefrist och framställer en ansökan om återställande av försutten tid, ska denna beviljas. Underlåtenhet att iaktta en överklagandefrist ska inte anses vara av orsakad av personens egen förskyllan om vederbörande inte har underrättats i enlighet med 35a § första och andra meningen, 319 § punkt 2 tredje meningen eller 346 § punkt 2 tredje meningen.”

- 7 I 45 § StPO föreskrivs följande:

”1. Ansökan om återställande av försutten tid ska inom en vecka från det att förfall upphörde ges in till domstolen vid vilken den ursprungliga fristen skulle ha iakttagits. För att fristen ska anses ha iakttagits räcker det att ansökan i rätt tid har getts in till den domstol som ska pröva ansökan.

2. De faktiska omständigheter som åberopas som grund för ansökan ska styrkas vid tidpunkten för ansökan eller i förfarandet som avser ansökan. Den underlåtna handlingen ska sedermera fullgöras inom tidsfristen för att ge in ansökan. När så väl har skett kan återställande av försutten tid även beviljas utan ansökan.”

8 I 132 § StPO föreskrivs följande:

”1. Om en person är på sannolika skäl misstänkt för att ha begått ett brott och inte har fast hemvist eller uppehållsort inom denna lags geografiska tillämpningsområde, och samtidigt skäl för häktning inte föreligger, kan det i syfte att säkerställa att brottmålsförfarandet fullföljs förordnas om att den misstänkte

1. ska ställa erforderlig säkerhet för de förväntade böterna och rättegångskostnaderna, och
2. ge en person som är bosatt inom domstolens domkrets fullmakt att ta emot delgivningar.”

116a § punkt 1 ska gälla i tillämpliga delar.

2. Ett beslut om sådant förordnande får endast fattas av domstol och, i händelse av fara i dröjsmål, av åklagarmyndigheten (152 § Gerichtsverfassungsgesetz [(lagen om domstolsväsendet)]).

3. Om den tilltalade inte följer beslutet får fordon och andra föremål som denne har i sin besittning och som tillhör vederbörande förverkas. 94 och 98 §§ ska gälla i tillämpliga delar.”

9 I 407 § StPO föreskrivs följande:

”1. Vid sådant förfarande som handläggs av straffrättsdomare eller vid förfarande vid domstolar bestående av nämnd kan påföljd för brott efter en skriftlig framställan från åklagarmyndigheten fastställas i form av ett strafföreläggande utan att någon huvudförhandling i målet hålls. Åklagarmyndigheten framställer denna begäran om utfärdande av strafföreläggande när den anser att det enligt utredningen inte är nödvändigt med huvudförhandling. Framställan ska innehålla konkreta påföljder. Framställan är att jämställa med ett allmänt åtal.

...

3. En föregående förhandling vid domstolen för att höra den tilltalade (33 § led 3) är inte nödvändig.”

10 I 410 § StPO föreskrivs följande:

”1. Den tilltalade får bestrida strafföreläggandet inom två veckor från delgivning. Bestridande görs skriftligen eller direkt till domstolens kansli. 297–300 §§ och 302 § punkt 1 första meningen samt punkt 2 ska gälla i tillämpliga delar.

2. Bestridandet får avse endast vissa punkter i strafföreläggandet.

3. Om strafföreläggandet inte bestrids i tid är det att likställa med en lagakraftvunnen dom.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 UY är lastbilsförare. Han är polsk medborgare och är stadigvarande bosatt i Polen.

12 I strafföreläggande av den 21 augusti 2017 dömde Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen, Tyskland) UY till ansvar för olovligt avvikande från olycksplats den 11 juli 2017. Påföljden fastställdes till böter och tre månaders förarförbud.

- 13 Strafföreläggandet, åtföljt av en polsk översättning, delgavs UY:s delgivningsombud den 30 augusti 2017. UY hade i enlighet med 132 § StPO och efter föreläggande från åklagaren lämnat en fullmakt för mottagande av delgivningar. UY:s delgivningsombud är en tjänsteman vid Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) som hade utsetts åt honom av polismyndigheten.
- 14 Det framgår av beslutet om hänskjutande att blanketten för utfärdande av fullmakten, som var på tyska och hade översatts till UY per telefon av en honom närstående person, innehöll delgivningsombudets namn och kontorsadress samt en uppgift om att de lagstadgade fristerna skulle börja löpa från och med den dag då delgivningsombudet delgavs det straffrättsliga avgörandet som skulle komma att meddelas. Blanketten innehöll däremot inte några uppgifter om de rättsliga och materiella följderna av fullmakten, särskilt om den berörda personens skyldigheter att efterfråga upplysningar från ombudet. UY erhöll en kopia av fullmakten på tyska.
- 15 Delgivningsombudet skickade strafföreläggandet vidare med normalpost till UY:s kända adress i Polen, utan att det går att avgöra huruvida UY har mottagit detta brev eller inte.
- 16 Strafföreläggandet bestreds inte, varför det vann laga kraft den 14 september 2017.
- 17 UY stoppades av tysk polis den 14 december 2017 i kommunen Kehl (Tyskland) när han förde en lastbil.
- 18 Efter detta ingripande väckte åklagarmyndigheten i Offenburg (Tyskland) åtal vid Amtsgericht Kehl (Distriktsdomstolen i Kehl, Tyskland) och yrkade att han skulle dömas till ansvar för vårdslöshet i trafik och olovlig körning. UY hade fört en lastbil i Tyskland, trots att han kunde och borde ha känt till att han var föremål för ett förbud mot att föra motorfordon i Tyskland.
- 19 Den hänskjutande domstolens utgångspunkt är att UY – till dess att han stoppades av polisen den 14 december 2017 – saknade kännedom om det strafföreläggande som hade meddelats av Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) och det förarförbud som han var föremål för.
- 20 Den hänskjutande domstolen har påpekat att enligt 44 § punkt 2 StGB börjar ett förarförbud att gälla när avgörandet vinner laga kraft och har i detta avseende preciserat att ett strafföreläggande är likvärdigt med en lagakraftvunnen dom om det inte har bestritts inom två veckor från delgivning. Delgivning kan ske genom det delgivningsombud som har utsetts av den berörda personen.
- 21 Den hänskjutande domstolen har vidare understrukit att enligt tysk rätt påverkas inte fullmaktens verkan av det faktum att, såsom i förevarande fall, delgivningsombudet har anvisats av polisen och att fullmaktsblanketten inte innehåller några uppgifter om möjligheten att kontakta ombudet per telefon eller om skyldigheten för den berörda personen att efterfråga upplysningar från ombudet. Det förhåller sig på samma sätt beträffande det faktum att blanketten endast är avfattad på tyska, förutsatt att innehållet i blanketten förklaras muntligen för personer som inte behärskar detta språk.
- 22 Enligt den hänskjutande domstolen kan en tilltalad som har kännedom om att det inletts ett brottmålsförfarande mot vederbörande anses ha förfarit oaktsamt om personen i fråga inte har sökt konkreta uppgifter om förfarandets utgång från delgivningsombudet. Den tilltalade kan i ett sådant fall inte åberopa den omständigheten att de handlingar som delgivningsombudet sänt vidare till vederbörande inte kommit honom eller henne till handa.
- 23 Den hänskjutande domstolen är emellertid tveksam till huruvida den rättskraft som strafföreläggandet från Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) har enligt tysk rätt är förenlig med direktiv 2012/13, såsom det tolkats av EU-domstolen i dom av den 15 oktober 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686), och dom av den 22 mars 2017, Tranca m.fl.

(C-124/16, C-188/16 och C-213/16, EU:C:2017:228), samt med artiklarna 21, 45, 49 och 56 FEUF. Enligt den hänskjutande domstolen följer det av dessa domar att en tilltalad inte får drabbas av någon nackdel orsakad av skyldigheten att lämna en fullmakt för delgivning av det strafföreläggande som utfärdats mot honom, vilken grundar sig på att personen inte har hemvist i Tyskland, utan i en annan medlemsstat. Enligt den domstolen drabbades UY i förevarande fall av sådana nackdelar, vilka inte kan avhjälpas.

- 24 Den hänskjutande domstolens uppfattning är att eftersom strafföreläggandet delgetts genom ett delgivningsombuds försorg är det troligt att den person för vars räkning delgivning sker och som är bosatt i utlandet inte kommer att få kännedom om föreläggandet eller endast kommer att få kännedom om det långt senare än om vederbörande hade hemvist i Tyskland.
- 25 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att strafförelägganden kan delges i Tyskland genom en fullmakt som skickas per post och det i ett sådant fall inte krävs att strafföreläggandet överlämnas personligen till mottagaren, utan delgivningen kan ske i mottagarens bostad genom att strafföreläggandet överlämnas till en vuxen familjemedlem, en person som är anställd i familjen eller en vuxen person som är stadigvarande inneboende; genom att strafföreläggandet lämnas i brevlådan eller genom ett meddelande att det hålls tillgängligt hos myndighet. En förutsättning för detta är att ett officiellt intyg upprättas som bevis för delgivning. Enligt den hänskjutande domstolen innebär de stränga villkor som gäller för detta förfarande, vilket det ankommer på domstolen att ex officio kontrollera huruvida de är uppfyllda, samt delgivningsortens och mottagarens geografiska närhet i förhållande till var den berörda personen befinner sig, som huvudregel att delgivningen ska anses sakna verkan om det föreligger det minsta tvivel huruvida den gått till på rätt sätt.
- 26 Omvänt gäller att när strafföreläggandet delges den tilltalades delgivningsombud, kan den tilltalade i allmänhet inte påverka det sätt på vilket strafföreläggandet kommer att översändas till vederbörande, inte ens när ombudet är en domstolsanställd. Delgivningsombudet har inte någon lagstadgad skyldighet att översända strafföreläggandet på ett sätt som garanterar att det verkligen kommer den tilltalade till handa, exempelvis med rekommenderad post. Ett översändande av ett strafföreläggande till utlandet kan dessutom ta betydligt längre tid och det föreligger en större risk för att brevet förkommer.
- 27 Enligt den hänskjutande domstolen uppvägs dessa nackdelar inte i tysk rätt av förfarandet för återställande av försutten tid som föreskrivs i 44 § StPO, vilket under vissa förutsättningar gör det möjligt att upphäva ett strafföreläggandes rättskraft och återställa fristen för att bestrida föreläggandet.
- 28 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende för det första påpekat att den berörda personen, för att erhålla ett retroaktivt upphävande av rättskraften av det strafföreläggande som meddelats vederbörande, måste ge in en motiverad ansökan om återställande av försutten tid och bestrida strafföreläggandet för att sedan återkalla överklagandet så snart ansökan om återställande av försutten tid bifallits, även om personen i fråga inte bestrider brottet eller de rättsliga följderna därav.
- 29 Den hänskjutande domstolen har för det andra understrukit att en ansökan om återställande av försutten tid ska inges inom en vecka efter det att det hinder som inneburit att den berörda personen inte har kunnat iaktta den aktuella fristen inte längre föreligger.
- 30 Den domstolen har för det tredje påpekat att den berörda personen måste styrka att vederbörande inte själv är ansvarig för att fristen inte har kunnat hållas. Den berörda personen kan härvidlag inte enbart hävda att han eller hon inte haft kännedom om delgivningen av strafföreläggandet till delgivningsombudet, eftersom det förväntas av den berörda personen att denna så snart som möjligt efterfrågar hos ombudet om det finns brev adresserade till vederbörande, utan att det tas någon hänsyn till eventuella språksvårigheter i kontakterna med ombudet. Återställande av försutten tid kan dessutom endast beviljas ex officio om det tydligt framgår av handlingarna i ärendet att den berörda personen utan egen förskyllan underlåtit att uppfylla fristen.

- 31 Den hänskjutande domstolen har för det fjärde förklarat att en ansökan om återställande av försutten tid inte medför inhibition av strafföreläggandet.
- 32 Under dessa omständigheter anser den hänskjutande domstolen att den, oaktat bestämmelser i sin nationella rätt, borde kunna anse att det strafföreläggande som Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) meddelat mot UY vunnit laga kraft först två veckor från och med den dag då UY fick faktisk kännedom om det, det vill säga på ett datum efter det att han stoppades för vårdslöshet i trafik och olovlig körning.
- 33 Den hänskjutande domstolen anser dessutom att UY – i syfte att förhindra omotiverad särbehandling till följd av att han har sin hemvist i Polen – inte kan åläggas någon omsorgsplikt i fråga om att skaffa sig kännedom om handlingar adresserade till honom som är relevanta för handläggningen vilken är mer långtgående än de skyldigheter som skulle ha åvilat honom om strafföreläggandet hade delgetts honom i Tyskland genom sedvanlig fullmakt. Det är åsidosättandet av en sådan omsorgsplikt som ligger till grund för målet vid den hänskjutande domstolen.
- 34 Mot denna bakgrund beslutade Amtsgericht Kehl (Distriktsdomstolen i Kehl) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska unionslagstiftningen, särskilt direktiv 2012/13 och artiklarna 21, 45, 49 och 56 FEUF, tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning enligt vilken det – enbart på grund av att den tilltalade inte har hemvist i denna medlemsstat, utan i en annan medlemsstat – är möjligt att i ett brottmål bestämma att den tilltalade ska utse ett delgivningsombud för att kunna delges ett strafföreläggande, vilket får till följd att strafföreläggandet kommer att vinna laga kraft och det därmed skapas rättsliga förutsättningar för straffrättsligt ansvar för senare handlande av den tilltalade (bindande verkan av omständigheterna i målet (*Tatbestandswirkung*)), även om den tilltalade i själva verket inte kände till strafföreläggandet och det inte på samma sätt som vid delgivning av strafföreläggandet när den tilltalade har hemvist i medlemsstaten är säkerställt att den tilltalade faktiskt har fått kännedom om strafföreläggandet?
- 2) Om den första frågan besvaras nekande: Ska unionslagstiftningen, särskilt direktiv 2012/13 och artiklarna 21, 45, 49 och 56 FEUF, tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning enligt vilken det – enbart på grund av att den tilltalade inte har hemvist i denna medlemsstat, utan i en annan medlemsstat – är möjligt att i ett brottmål bestämma att den tilltalade ska utse ett delgivningsombud för att kunna delges ett strafföreläggande, vilket får till följd att strafföreläggandet kommer att vinna laga kraft och det därmed skapas rättsliga förutsättningar för straffrättsligt ansvar för senare handlande av den tilltalade (bindande verkan av omständigheterna i målet (*Tatbestandswirkung*)) och den tilltalade, när denna brottsliga handling lagförs, åläggs mer omfattande skyldigheter i subjektivt hänseende när det gäller att faktiskt få kännedom om strafföreläggandet än den tilltalade skulle ha om han eller hon hade hemvist i medlemsstaten, så att det blir möjligt att lagföra vederbörande på grund av oaktsamhet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 35 Den hänskjutande domstolen söker med sina båda frågor, vilka ska prövas i ett sammanhang, klarhet i huruvida artiklarna 21, 45, 49 och 56 FEUF samt artikel 6 i direktiv 2012/13 ska tolkas så, att de utgör hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken en person med hemvist i en annan medlemsstat riskerar en straffrättslig påföljd om han eller hon inte – från och med den dag då ett strafföreläggande som ålägger vederbörande ett förarförbud vinner laga kraft – iakttar detta strafföreläggande, även om tvåveckorsfristen för att bestrida strafföreläggandet börjar löpa från och med delgivningen av föreläggandet till dennes delgivningsombud och inte till personen själv och personen inte kände till förekomsten av strafföreläggandet vid den tidpunkt då vederbörande åsidosatte det däri angivna förarförbudet.

- 36 Det ska inledningsvis påpekas att Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) har ålagt UY ett tidsbegränsat förarförbud genom ett strafföreläggande som antagits med stöd av 407 § StPO.
- 37 Såsom EU-domstolen redan har funnit är det förfarande som föreskrivs för utfärdande av ett sådant strafföreläggande förenklat och föreskriver inte någon förhandling eller något kontradiktoriskt förfarande. Eftersom strafföreläggandet utfärdas av en domare på begäran av åklagarmyndigheten vid mindre allvarliga brott är det ett interimistiskt avgörande. I enlighet med 410 § StPO vinner strafföreläggandet laga kraft två veckor från och med delgivning, i förekommande fall till den berörda personens ombud, såvida inte denne bestrider föreläggandet före utgången av denna frist (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkt 20).
- 38 För det fall att den berörda personen inte är bosatt eller har stadigvarande hemvist i Tyskland, kan vederbörande enligt 132 § punkt 1 StPO åläggas att utse ett delgivningsombud till vilket strafföreläggandet kommer att delges. Delgivning till delgivningsombudet innebär att fristen för att bestrida strafföreläggandet börjar löpa.
- 39 Enligt 44 § punkt 2 StGB får körförbudet verkan vid den tidpunkt då det vinner laga kraft.
- 40 Det ska för det andra påpekas att det nationella målet avser en ny lagföring av UY för vårdslöshet i trafik och olovlig körning. Det framgår av beslutet om hänskjutande att det objektiva rekvisitet för detta brott består i en underlåtenhet att följa ett förarförbud som vunnit laga kraft och det subjektiva rekvisitet består i den berörda personens vårdslöshet.
- 41 Beträffande det objektiva rekvisitet för det brott som UY står under åtal för har den hänskjutande domstolen redogjort för följande. UY stoppades i Tyskland den 14 december 2017 när han förde en lastbil. Detta inträffade således efter det att det första fällande avgörandet mot UY från Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen) vunnit laga kraft till följd av att han inte hade bestritt strafföreläggandet inom två veckor från delgivning av föreläggandet till sitt delgivningsombud.
- 42 Beträffande det subjektiva rekvisitet för det brott för vilket UY står under åtal, har den hänskjutande domstolen preciserat att UY:s delgivningsombud, en tjänsteman vid Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Distriktsdomstolen i Garmisch-Partenkirchen), har skickat strafföreläggandet vidare med normal post till UY:s kända adress i Polen. Den hänskjutande domstolen anser att det inte är klarlagt att detta brev verkligen kommit UY till handa och den domstolen utgår därför från att UY fått kännedom om strafföreläggandet först då han stoppades av polisen den 14 december 2017.
- 43 Mot bakgrund av dessa preciseringar ska det för det första prövas huruvida artikel 6 i direktiv 2012/13 utgör hinder för att en sådan tvåveckorsfrist för att bestrida ett strafföreläggande, såsom den frist som är aktuell i det nationella målet, börjar löpa från och med delgivningen av föreläggandet till den berörda personens delgivningsombud.
- 44 Det ska i detta avseende för det första understrykas att det i artikel 6 fastställs specifika regler om rätten för misstänkta och tilltalade att bli underrättade om den brottsliga gärning som de är misstänkta eller anklagade för. Denna information ska tillhandahållas utan dröjsmål och vara så utförlig som krävs för att säkerställa ett rättvist förfarande och ett effektivt utövande av rätten till försvar. I artikel 6.3 föreskrivs vidare att medlemsstaterna ska se till att utförlig information om anklagelsen tillhandahålls senast när de sakförhållanden som ligger till grund för anklagelsen lämnas in till en domstol.
- 45 På grund av att det förfarande som ledde till det strafföreläggande som är aktuellt i det nationella målet är summariskt och förenklat delges föreläggandet visserligen först efter det att en domstol har uttalat sig om huruvida anklagelsen är välgrundad.

- 46 EU-domstolen har emellertid konstaterat att vid förelägganden av detta slag gör den behöriga domstolen endast en preliminär prövning och delgivningen av föreläggandet utgör det första tillfälle för den misstänkte att få kännedom om anklagelsen mot honom eller henne. Detta bekräftas av att den misstänkte inte har rätt att överklaga strafföreläggandet till en annan domare, utan vederbörande har rätt att inför samma domare bestrida strafföreläggandet och därigenom få anklagelsen prövad enligt det kontradiktoriska förfarande som gäller i allmänhet. I detta förfarande kan den misstänkte i full utsträckning utöva sin rätt till försvar innan domaren på nytt prövar huruvida anklagelsen mot vederbörande är välgrundad (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkt 60).
- 47 Delgivningen av ett sådant strafföreläggande ska följaktligen i enlighet med artikel 6 i direktiv 2012/13 anses vara en form för att underrätta den tilltalade om anklagelsen mot vederbörande och den måste därför iaktta de krav som ställs upp i den artikeln (dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkt 61).
- 48 För det andra har domstolen även slagit fast att direktiv 2012/13 inte reglerar på vilka sätt som den tilltalade i enlighet med artikel 6 i direktivet ska underrättas om anklagelsen samt att den artikeln i princip inte utgör hinder för att en tilltalad som inte är bosatt i den berörda medlemsstaten är skyldig att utse ett delgivningsombud för att ta emot delgivningen av ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkterna 62 och 68).
- 49 Det följer emellertid också av domstolens praxis att de sätt på vilka underrättelse om anklagelsen ska lämnas, vilka fastställs i medlemsstaternas nationella rätt, inte får äventyra syftet med bland annat artikel 6 i direktiv 2012/13, vilket, såsom även framgår av skäl 27 i direktivet, är att göra det möjligt för misstänkta och tilltalade att kunna förbereda sitt försvar och att kunna garantera ett rättvist förfarande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkt 63, och dom av den 22 mars 2017, Tranca m.fl., C-124/16, C-188/16 och C-213/16, EU:C:2017:228, punkt 38).
- 50 Ett sådant syfte, liksom kravet att förhindra all diskriminering mellan, å ena sidan, tilltalade med en hemvist som omfattas av tillämpningsområdet för den aktuella nationella lagen och, å andra sidan, tilltalade med en hemvist som inte omfattas av denna lag, vilka är de enda som är skyldiga att utse ett delgivningsombud för att ta emot delgivningar av domstolsavgöranden, kräver att den tilltalade förfogar över hela den i nationell rätt föreskrivna tvåveckorsfristen för att bestrida ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 oktober 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, punkt 65, och dom av den 22 mars 2017, Tranca m.fl., C-124/16, C-188/16 och C-213/16, EU:C:2017:228, punkt 40).
- 51 Den tilltalade ska således, från och med den dag då personen i fråga har fått faktisk kännedom om ett sådant föreläggande, så långt det är möjligt försättas i samma situation som om föreläggandet hade delgetts honom eller henne personligen och måste bland annat kunna förfoga över hela fristen för bestridande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 mars 2017, Tranca m.fl., C-124/16, C-188/16 och C-213/16, EU:C:2017:228, punkt 47).
- 52 Det är visserligen riktigt att ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet vinner laga kraft om den tilltalade inte bestrider det inom två veckor från delgivningen av föreläggandet till den tilltalades delgivningsombud och inte från och med ett att den tilltalade får faktisk kännedom om föreläggandet. Såsom den hänskjutande domstolen har påpekat föreskrivs det emellertid i 44 och 45 §§ StPO ett förfarande för återställande av försutten tid som gör det möjligt att upphäva strafföreläggandets rättskraft och bestrida detta trots att den ursprungliga bestridandefristen har löpt ut.

- 53 Under dessa omständigheter ska det för det tredje prövas huruvida det förfarande för återställande av försutten tid som föreskrivs i nationell rätt och de villkor som uppställs i nationell rätt för detta förfarande är förenliga med kraven i artikel 6 i direktiv 2012/13 och, i synnerhet, huruvida dessa villkor gör det möjligt för den berörda personen att i praktiken förfoga över frist på två veckor – från och med den tidpunkt då han eller hon får faktisk kännedom om det strafföreläggande som utfärdats gentemot vederbörande – för att bestrida strafföreläggandet.
- 54 Det ska i detta hänseende först och främst understrykas att det, mot bakgrund av uppgifterna i beslutet om hänskjutande och vad som framkommit vid förhandlingen vid EU-domstolen, inte är uteslutet att tillämplig nationell rätt, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, kräver att den tilltalade bestrider strafföreläggandet inom en frist på en vecka från och med att vederbörande fått faktisk kännedom om föreläggandet. 45 § StPO förefaller nämligen kunna tolkas så, att bestridande måste framställas inom den frist på en vecka som föreskrivs i den bestämmelsen för att ge in en ansökan om återställande av försutten tid.
- 55 Om det antas vara utrett att det föreligger en sådan skyldighet skulle den strida mot artikel 6 i direktiv 2012/13, eftersom den skulle leda till en halvering av den frist för bestridande som, i enlighet med vad som angetts i punkterna 50 och 51 i förevarande dom, ska ges den tilltalade från och med den tidpunkt då han eller hon fick faktiskt kännedom om strafföreläggandet.
- 56 Det ska även påpekas att den tilltalade enligt den hänskjutande domstolen endast kan ansöka om återställande av försutten tid om vederbörande kan bevisa att han eller hon så snart som möjligt inhämtat upplysningar från sitt delgivningsombud om förekomsten av ett strafföreläggande avseende honom eller henne.
- 57 En sådan skyldighet är emellertid i lika stor utsträckning oförenlig med de krav som följer av artikel 6 i direktiv 2012/13. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 61 i sitt förslag följer det av såväl lydelsen i den bestämmelsen som direktivets syfte och systematik att det ankommer på myndigheterna i medlemsstaterna att underrätta tilltalade om de gärningar som läggs dem till last och det kan inte förväntas att tilltalade ska underrätta sig så snart som möjligt om utvecklingen av handläggningen i det straffrättsliga förfarande gentemot dem.
- 58 Den hänskjutande domstolen har slutligen påpekat att en ansökan om återställande av försutten tid inte har någon suspensiv verkan.
- 59 Det förefaller framgå av 44 § punkt 2 StGB att det förarförbud som är förenat med ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet inte har någon verkan så länge bestridandefristen inte har löpt ut, vilket det emellertid ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Det följer därför av vad som anförts i punkt 51 i förevarande dom att artikel 6 i direktiv 2012/13 kräver att detta förarförbud även ska sakna verkan under den tvåveckorsfrist från och med att den berörda personen får faktiskt kännedom om strafföreläggandet och under vilken denne måste beredas möjlighet att bestrida detta.
- 60 Av detta följer att artikel 6 i direktiv 2012/13 inte utgör hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken den tvåveckorsfrist för att bestrida ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet börjar löpa från och med delgivningen av föreläggandet till den berörda personens delgivningsombud, förutsatt att denna person, så snart vederbörande fått del av föreläggandet, faktiskt, och utan att behöva bevisa att han eller hon så snart som möjligt vidtagit nödvändiga åtgärder för att informera sig hos sitt delgivningsombud om strafföreläggandets existens, förfogar över en tvåveckorsfrist för att bestrida det – i förekommande fall efter eller inom ramen för ett förfarande om ansökan om återställande av försutten tid – och att strafföreläggandets verkningar inte gäller under denna frist.

- 61 För det andra ska det prövas huruvida artikel 6 i direktiv 2012/13 utgör hinder för att en person kan ådömas straff för att ha brutit mot ett förarförbud vid en tidpunkt då det strafföreläggande som innehåller förbudet vunnit laga kraft, när personen i fråga vid den tidpunkten saknade kännedom om föreläggandet.
- 62 Det ska i detta hänseende erinras om att den rättighet som är stadfast i artikel 6 i direktiv 2012/13 syftar till att säkerställa ett effektivt utövande av rätten till försvar för tilltalade eller lagförda personer. Den ändamålsenliga verkan av denna rättighet skulle således allvarligt undergrävas om det var möjligt att grunda sig på ett strafföreläggande, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, för att fastställa att samma person begått ett nytt brott vid en tidpunkt då denne ännu inte hade beretts tillfälle att i sak bestrida anklagelsen, eftersom han eller hon inte blivit underrättad om den första lagföringen.
- 63 Av detta följer att artikel 6 utgör hinder för att en underlåtenhet att följa ett sådant strafföreläggande som det som är aktuellt i det nationella målet kan läggas en person till last straffrättsligt, då vederbörande inte fått del av föreläggandet i enlighet med kraven i den bestämmelsen och vederbörande, i förekommande fall, inte – med de rättsmedel som föreskrivs i nationell rätt och med iakttagande av unionsrätten – har kunnat bestrida de gärningar som personen i strafföreläggandet anklagas för att ha begått.
- 64 Såsom det har understrukits i punkt 57 i förevarande dom, skulle det strida mot artikel 6 i direktiv 2012/13 att kräva av den berörda personen att denne ser till att vidta nödvändiga åtgärder för att försäkra sig om att delgivningsombudet har tillställt vederbörande strafföreläggandet på ett riktigt sätt.
- 65 Artikel 6 i direktiv 2012/13 ska således tolkas så, att den utgör hinder för att en person fälls till ansvar på grund av att vederbörande brutit mot ett strafföreläggande, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, vid en tidpunkt då det inte kan fastställas att behöriga nationella myndigheter har sett till att han eller hon fått faktisk kännedom om innehållet i föreläggandet.
- 66 Denna tolkning av artikel 6 i direktiv 2012/13 gäller även när strafföreläggandet vunnit laga kraft vid den tidpunkt då den person gentemot vilken strafföreläggandet är riktat påstås ha brutit mot det, även om denne inte, när vederbörande fick del av strafföreläggandet, har inlett ett förfarande om återställande av försutten tid i syfte att upphäva dess rättskraft.
- 67 En sådan tolkning undergräver nämligen inte principen om rättskraft. Det räcker i detta avseende att påpeka att rättskraften av ett fällande avgörande genom vilket en person åläggs ett förarförbud inte åsidosätts av det enda skälet att vederbörandes brott mot nämnda förbud inte med nödvändigt leder till att ny straffrättslig påföljd meddelas.
- 68 För det andra ska det understrykas att principen om unionsrättens företräde, enligt vilken unionsrätten har företräde framför medlemsstaternas nationella rätt, medför en skyldighet för alla myndigheter i medlemsstaterna att säkerställa unionsbestämmelsernas fulla verkan, och medlemsstaternas lagstiftning kan inte påverka verkan av unionsbestämmelserna inom medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 juni 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkterna 53 och 54, och dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oberoende för disciplinavdelningen vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982, punkterna 157 och 158).
- 69 I detta avseende ska det påpekas att principen om konform tolkning av nationell rätt – som innebär att den nationella domstolen är skyldig att i möjligaste mån tolka nationell rätt i enlighet med de krav som följer av unionsrätten – följer av fördragens systematik, eftersom denna princip möjliggör för den nationella domstolen att inom ramen för sin behörighet säkerställa att unionsrätten ges full verkan när den avgör det mål som anhängiggjorts vid den. Varje nationell domstol är dessutom skyldig, inom ramen för sin behörighet och i egenskap av myndighet i en medlemsstat, att med avseende på det anhängiggjorda målet underlåta att tillämpa varje nationell bestämmelse som strider mot en

unionsbestämmelse som har direkt effekt (dom av den 24 juni 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkterna 55 och 61 och dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oberoende för disciplinavdelningen vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982, punkterna 159 och 161).

- 70 För det tredje grundar sig direktiv 2012/13, såsom anges i skälen 14 och 41 i det direktivet, på rättigheterna i bland annat artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och syftar till att främja dessa rättigheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 juni 2018, Kolev m.fl., C-612/15, EU:C:2018:392, punkt 88).
- 71 Såsom det har understrukits i punkt 49 i förevarande dom, har artikel 6 i direktivet till syfte att säkerställa att rätten till försvar kan utövas på ett verkningsfullt sätt och att förfarandet är rättvist. En sådan bestämmelse avser således uttryckligen en aspekt av rätten till ett effektivt rättsmedel, vilken är stadfäst i artikel 47 i stadgan.
- 72 Av detta följer att artikel 6 i direktiv 2012/13 ska anses ha direkt effekt i likhet med artikel 47 i stadgan, vilken har verkan i sig och inte behöver preciseras genom några unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser för att ge enskilda en rätt som kan åberopas som sådan (se, dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (se, analogt, dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oberoende för disciplinavdelningen vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982, punkterna 162 och 163).
- 73 Det ankommer således på den hänskjutande domstolen att inom ramen för sin behörighet vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att artikel 6 får full verkan.
- 74 Såsom det har understrukits i punkterna 62 och 63 i förevarande dom, skulle emellertid den ändamålsenliga verkan av artikel 6 i direktiv 2012/13 allvarligt undergrävas om en person skulle riskera att fällas till ansvar av det skälet att vederbörande brutit mot ett förbud i ett strafföreläggande, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, vilket han eller hon inte har fått del av i enlighet med de krav som föreskrivs i den artikeln.
- 75 Under sådana omständigheter ankommer det på den hänskjutande domstolen att inom ramen för sin behörighet och i den utsträckning det är möjligt tolka den nationella rätten på ett sätt som bevarar den ändamålsenliga verkan av artikel 6 i direktiv 2012/13 eller, om detta inte skulle vara möjligt, underlåta att tillämpa varje nationell bestämmelse som strider mot den artikeln.
- 76 Det ska tilläggas att den tyska regeringen har gjort gällande att det går att föreställa sig en tolkning av den nationella rätten som är konform med kraven i artikel 6 i direktiv 2012/13, vad gäller den omsorgsplikt som åligger en tilltalad som inte har hemvist i landet. Det ankommer emellertid på den hänskjutande domstolen att kontrollera detta.
- 77 Av det ovan anförda följer att artikel 6 i direktiv 2012/13 ska tolkas på följande sätt:
- den utgör inte hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken den tvåveckorsfrist för att bestrida ett strafföreläggande genom vilket en person åläggs ett förarförbud börjar löpa från och med delgivningen av föreläggandet till personens delgivningsombud, förutsatt att denna person, så snart vederbörande fått del av föreläggandet, faktiskt och utan att behöva bevisa att han eller hon så snart som möjligt vidtagit nödvändiga åtgärder för att informera sig hos sitt delgivningsombud om strafföreläggandets existens, förfogar över en tvåveckorsfrist för att bestrida det – i förekommande fall efter eller inom ramen för ett förfarande om ansökan om återställande av försutten tid – och att strafföreläggandets verkningar inte gäller under denna frist,

- den utgör hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken en person som är bosatt i en annan medlemsstat riskerar en straffrättslig påföljd om han eller hon inte, från och med den dag då ett strafföreläggande som ålägger vederbörande ett förarförbud vinner laga kraft, följer detta strafföreläggande, även om vederbörande saknade kännedom om ett sådant strafföreläggande vid den tidpunkt då personen bröt mot nämnda förbud.
- 78 Mot bakgrund av det ovan anförda saknas det anledning att pröva huruvida de övriga unionsbestämmelser som den hänskjutande domstolen har hänvisat till utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är aktuell i det nationella målet.

Rättegångskostnader

- 79 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden ska tolkas på följande sätt:

- **den utgör inte hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken den tvåveckorsfrist för att bestrida ett strafföreläggande genom vilket en person åläggs ett förarförbud börjar löpa från och med delgivningen av föreläggandet till personens delgivningsombud, förutsatt att denna person, så snart vederbörande fått del av föreläggandet, faktiskt och utan att behöva bevisa att han eller hon så snart som möjligt vidtagit nödvändiga åtgärder för att informera sig hos sitt delgivningsombud om strafföreläggandets existens, förfogar över en tvåveckorsfrist för att bestrida det – i förekommande fall efter eller inom ramen för ett förfarande om ansökan om återställande av försutten tid – och att strafföreläggandets verkningar inte gäller under denna frist,**
- **den utgör hinder för lagstiftningen i en medlemsstat enligt vilken en person som är bosatt i en annan medlemsstat riskerar en straffrättslig påföljd om han eller hon inte, från och med den dag då ett strafföreläggande som ålägger vederbörande ett förarförbud vinner laga kraft, följer detta strafföreläggande, även om vederbörande saknade kännedom om ett sådant strafföreläggande vid den tidpunkt då personen bröt mot nämnda förbud.**

Underskrifter